

[1]

Mor l'arquitecte Albert Viaplana

Imatge:

© Francesc Català-Roca

Escrit de Ricard Mercadé amb motiu de la mort d'[Albert Viaplana](#) [2]:

Ens ha arribat la trista notícia de la mort de l'Albert Viaplana, un excepcional arquitecte i un extraordinari professor amb el que vaig tenir el privilegi de mantenir una estreta relació personal i professional durant gairebé 20 anys.

El COAC em demana unes paraules de reconeixement d'un dels arquitectes catalans més influents de les darreres generacions.

La seva influència comença amb la seva vessant de mestre, era un professor genial, inclassificable.... vaig tenir el privilegi de tenir l'Albert com a professor de projectes de 3r curs al final dels anys 70. Et parlava de l'arquitectura com ningú ho havia fet abans, ho feia des de l'emoció més que des de l'intel·lecte (la diferència entre un arquitecte i un crític). Et volia revelar la màgia que s'amaga en l'arquitectura.

Eren els anys de l'inici de la democràcia, els anys dels concursos, no es construïa pràcticament i els concursos es van convertir en el laboratori de les idees, sense client, els projectes es plantejaven en total llibertat i radicalitat. En el seu despatx feien un concurs rere

l'altre amb una energia obsessiva i aclaparadora, ho necessitava ?com un atleta necessita els seus entrenaments?, acostumava a dir.

Aquesta època va ser molt fèrtil i va donar extraordinaris projectes: la seu del COAC a València, a Barcelona, la Diputació d'Oscar... quasi sempre segons premis. Aquesta horrible posició tan frustrant, que reconeix al projecte més brillant, però a la vegada té por de la seva radicalitat per construir-lo.

Així, projectes enlluernadors, tot i no sortir del paper, van tenir una influència decisiva en l'àmbit arquitectònic de tot l'estat. Es va crear un ?estil? Viaplana-Piñon als concursos. S'intentava imitar la concepció arquitectònica i, sobretot, el grafisme, això últim molt més fàcil.

Un d'aquests concursos va ser el Parc de l'Escorxador de Barcelona. Recordo com si fos avui l'impacte que em va provocar com estudiant la seva explicació d'aquest projecte. Era una proposta d'espai urbà diferent a tot l'anterior. Estava concebuda des de l'abstracció més absoluta, tenia a veure més amb el ?land art? que amb l'arquitectura. Després vingué el concurs de Múrcia, un altre plantejament radical d'un espai públic.

Va obrir aquesta porta: la d'entendre l'espai urbà des de la modernitat, van desaparèixer els eixos i les zonificacions propis d'un traçat neoclàssic.

Tota aquesta innovació va acabar cristal·litant el projecte de la Plaça de l'Estació de Sants, que va crear una autèntica commoció en el panorama arquitectònic internacional. Va ser imitat fins la sacietat, sovint d'una manera desafortunada i va obrir, tots ho recordareu, la polèmica de les places dures.

?La gent no entén que a sota hi ha una estació?, acostumava a dir per justificar la falta d'arbrat... ell que tan estimava els arbres i la natura. Tot i la polèmica, aquesta obra els va situar en el panorama en el moment adequat, s'estava començant a transformar Barcelona i arribaven els primers encàrrecs.

La complicitat entre professor i alumne es va convertir en una relació professional fructífera i de llarga durada; a partir de l'any 84 vaig tenir l'oportunitat d'entrar a col·laborar en el seu despatx amb el privilegi de coincidir en el millor moment de la ciutat, contribuint en la seva transformació realitzant alguns dels edificis més singulars de l'època olímpica. Va ser una època vertiginosa i estimulante.

El despatx era petit i els projectes molt grans. Treballar colze a colze va propiciar una estreta relació. Quanta feina, quantes nits... Simultàniament amb els concursos que mai vam abandonar.

L'Albert ens va ensenyar a pensar ?en gran? amb la necessitat d'una idea generadora com a motor del projecte.

Això, en un context arquitectònic que sovint ha prioritzat el detall per sobre del concepte, era revolucionari i el feia singular, una ?rara-avis?, sempre allunyat de les capelletes, que sempre l'han considerat polèmic i una mica excèntric.

Aquesta concepció de l'arquitectura va cristal·litzar en obres excepcionals:
? El CCCB, un extraordinari exemple d'intervenció sobre un edifici antic.

? La passarel·la del Port Vell, meravellosa integració del gest dins d'una complexa obra d'enginyeria, els habitatges de la Vila Olímpica, l'Hotel Hilton a l'Avinguda Diagonal i tants altres que s'han convertit en un extraordinari referent arquitectònic del seu temps.

Només el seu especial caràcter i el seu voluntari aïllament d'allò mediàtic pot explicar el poc reconeixement i un cert oblit de la seva figura els darrers anys.

Estic segur que el temps farà justícia al seu gran llegat arquitectònic i acadèmic.

Gràcies Albert.

Ricard Mercadé

20/05/2014

[Tornar](#) [3]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://coac.arquitectes.cat/en/node/2931>

Links:

[1] <http://coac.arquitectes.cat/en/node/2931>

[2] <http://www.viaplana.com/>

[3] <http://coac.arquitectes.cat/en/javascript%3Ahistory.back%281%29>